

शुभकालिका गाउँ पालिका, कालिकोट
नरहरीनाथ गाउँ पालिका, कालिकोट
रास्कोट गाउँ पालिका, कालिकोट

महिला तथा बालबालिका सम्बन्धि जानकारी पुस्तिका

मानव अधिकार तथा वातावरण
विकास केन्द्र (हरेन्डेक), कालिकोट
२०२१

संस्थाको पृष्ठभूमि

मानव अधिकार तथा वातावरण विकास केन्द्र हुरेन्डेक २०५३ सालमा स्थापना भई कर्णालि अञ्चलको कालिकोट जिल्लामा कार्यरत गैर सरकारी संस्था हो। यसले आफ्नो स्थापना कालदेखि नै विभिन्न भौतिक निर्माण तथा सामाजिक परिचालनको माध्यमबाट सामाजिक बिकासमा स्थानीयस्तरमा सहयोग र सहकार्य गर्दै आएको छ। कर्णालि प्रदेशमा काम गर्ने गैर सरकारी संस्थाहरूमध्ये आफ्नो पृथक पहिचान गराउन सफल हुनुको साथै स्थानीय स्तरमा स्थापित संस्थाको रूपमा उभिएको छ। संस्थाले विगत बर्षदेखि यस क्षेत्रमा काम गर्दै आएको सन्दर्भमा आफ्ना अनुभवको आधारमा आगामि दिनमा विकास प्रक्रियामा संस्थालाई समाहीत गर्दै अगाडि बढने योजना तयार गरेको छ।

विकास निर्माण प्रकृत्यामा स्थानीय वासिन्दाको समान सहभागितामा वृद्धि गर्दै स्थानीय श्रोत र साधनको अधिकतम प्रयोग गरी आर्थिक रूपमा सम्पन्न र आत्मनिर्भर समाज निर्माण गर्ने ध्येयका साथ, २०५३ साल श्रावण १६ मा एक मुनाफा रहित गैरसरकारी संस्थाको रूपमा मानव अधिकार तथा वातावरण विकास केन्द्र (हुरेन्डेक) नेपालको स्थापना भएको हो। यसले २०५३ साल आश्विन २१ मा समाज कल्याण परिषदमा आवद्धता र २०६० साल मंसिर १६ मा गैर सरकारी संस्था महासंघको सदस्यता प्राप्त गरेको छ भने मानव अधिकार अलाईन्समा पनि आवद्धता रहेको छ।

परिकल्पना (Vision): मानव अधिकार, प्रजातन्त्र, सुशासनको प्रत्याभुति सहित भौतिक पुर्वाधारयुक्त समतामुलक समृद्ध समाज।

ध्येय (Mission): सामुदायिक सहभागितामा आधारित आर्थिक तथा भौतिक रूपमा सम्पन्न अन्तर्निर्भर स्वपरिचालित समाज निर्माण गर्ने।

लक्ष्य (Goal): स्थानीय समुदायलाई निर्माण प्रक्रियामा सहभागि बनाई स्वरोजगारको अवसर सृजना गर्दै विकास निर्माणका कार्यक्रमले आत्मनिर्भरता अभिवृद्धि गर्दै लैजाने।

उद्देश्य (Objective):

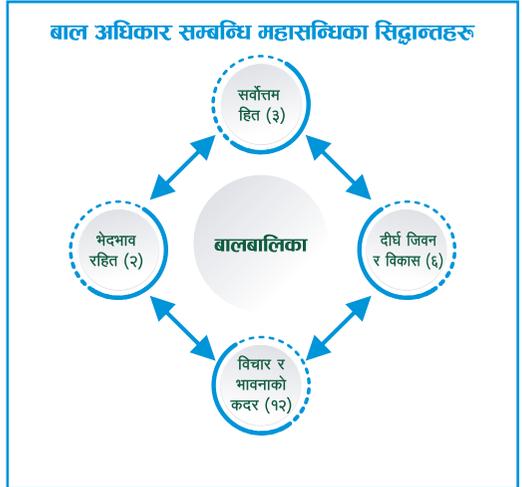
१. समुदाय परिचालन तथा साभ्देरिताको माध्यमबाट शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाई तथा साना योजना निर्माण तथा संचालन गर्ने।
२. परम्परागत उर्जाको न्युनिकरण गर्दै विभिन्न निकायको सहयोग र साभ्देरितामा नविकरणीय उर्जा उत्पादन र प्रयोगमा वृद्धि गर्ने।
३. ग्रामिण क्षेत्रको अन्तरसम्बन्ध विकास गर्ने र स्थानीय तथा वाह्य श्रोतसाधन परिचालन गरि कृषि सडक, पुल र सामुदायीक भवन जस्ता पुर्वाधार निर्माणमा सहयोग गर्ने।
४. सामाजिक बिकासका लागी समाज परिचालनको माध्यमबाट मानव अधिकार, लैङ्गिक समानता, समावेशी, सुशासन तथा पुर्ण जवाफदेहिताका लागी सामाजिक जागरणको अभियान सञ्चालन गर्ने।
५. महिला वालवालिका, दलित र पिछडिएका वर्ग, क्षेत्रहरूको समावेशिकरणको लागी शसक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने।
६. विपन्न वर्ग तथा अवसरवाट बन्धितहरूको सामाजिक, आर्थिक, भौतिक उत्थानका लागी कृषि तथा गैर कृषिमा आधारित अल्पकालिन तथा दिर्घकालिन आय आर्जनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने।
७. सम्भावित दैवि प्रकोप न्युनिकरण तथा दैवि प्रकोपवाट पिडित समुदायहरूलाई तत्कालिन राहत तथा पुर्नस्थापना सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गर्ने।

संस्थाले आफ्नो उद्देश्य प्राप्तिका लागी विभिन्न क्षेत्र जस्तै महिला, वालवालिका, सिमान्तकृत तथा पिछडिएका वर्गका लागी शसक्तिकरण तथा सामाजिक व्यवस्थामा सहयोग गर्नका लागी महिला वालवालिका उत्थान, ढ्ढन्ध पिडितका लागी राहत कार्यक्रम, गरिवि न्युनिकरणमा सहयोग गर्ने उद्देश्यले आयआर्जन कार्यक्रमहरू, भौतिक निर्माण अन्तर्गत स्थानीय पुल, खानेपानि तथा सरसफाई, नविकरणीय उर्जा, कार्यक्रमहरू विभिन्न सरकारी तथा अन्य विकास साभ्देदार संस्थाहरू मार्फत कार्य गर्दै आईरहेको छ।

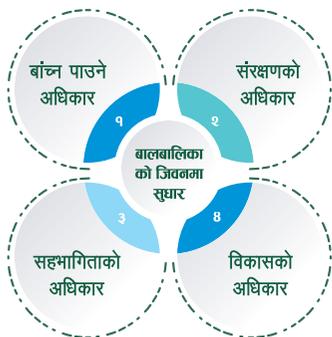
बाल अधिकार

प्रत्येक बालबालिकाको व्यक्तित्व विकासका लागि चाहिने स्वतन्त्रता, सबै किसिमका हक, अधिकार र सेवा सुविधाको कानुनी संरक्षण गर्नु नै बाल अधिकार हो । बालबालिकाहरू शारीरिक तथा मानसिक रूपमा परिपक्व नहुने हुदा उनीहरूलाई विशेष हेरचाह र सुबिधाको आवश्यकता पर्छ । यसका निमित्त उनीहरूलाई संरक्षण प्रदान गर्नु, बाँच्नका लागि चाहिने आधारभुत कुराको व्यवस्था गर्नु, शिक्षा प्रदान गर्नु, स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु, खेल मनोरञ्जन र आराम गर्न दिनु, माया गर्न दिनु, हेला र शोषण हुनबाट बचाउनु लगायत कुनै पनि खाले हिंसात्मक एवं सशस्त्र गतिबिधिहरूबाट जोगाउनुपर्छ । माया स्नेह, शान्ति, समझदारी र सुरक्षापूर्ण वातावरणभित्र असल शिक्षा हासिल गर्दै स्वस्थ भएर आफ्नो बालापन बिताउन पाउनु प्रत्येक बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । बाल अधिकार भनेको बालबालिकालाई असुरक्षा, अशान्ति, अपहेलना, तिरस्कार, शोषण र उत्पीडन विरुद्ध संरक्षण गर्दै तिनको बालापन सुरक्षित गर्नु हो । बालबालिकाहरू स्वयंमूले आफ्नो अधिकार आफै लिन नसक्ने हुँदा उनीहरूको अधिकार संरक्षण गर्नु वयस्कहरूको दायित्व हो । संक्षिप्तमा भन्दा बाल अधिकार भनेको बालबालिकाको बाँच्न पाउने, बिकास गर्न पाउने, संरक्षण पाउने र आफ्नो बारेमा हुने गरिने निति निर्णय र सामाजिक गतिविधीमा सहभागी हुन पाउने अधिकार को समुच्च स्वरूप हो ।

बाल अधिकार सम्बन्धि अवधारणा प्रथम विश्वयुद्ध देखि नै उठेको हो जस्को शुरुवात गर्ने प्रथम महिला एङ्गलाईटेन जेव हुन् । तत्पश्चात संयुक्त राष्ट्र संघबाट सन १९४८ मा जारी 'मानवअधिकार घोषणापत्र' तथा १९५९ मा संयुक्त राष्ट्र संघबाट १० बुँदे 'बाल अधिकारसम्बन्धी विश्व-घोषणापत्र' जारी भयो । त्यस लगत्तै सन् १९८९ नोभेम्बर २० का दिन संयुक्त राष्ट्रसंघ महासभाले बालअधिकार सम्बन्धी महासन्धि (Convention on the Rights of the Child-CRC) पारित गर्‍यो । यो एक अन्तर्राष्ट्रिय कानून हो । बाल अधिकारलाई व्यवस्थित बनाउन सं.रा.संघको बाल अधिकार सम्बन्धि महासन्धि १९८९ प्रभावकारि रहेको छ ।

बाल अधिकारका चार समूह

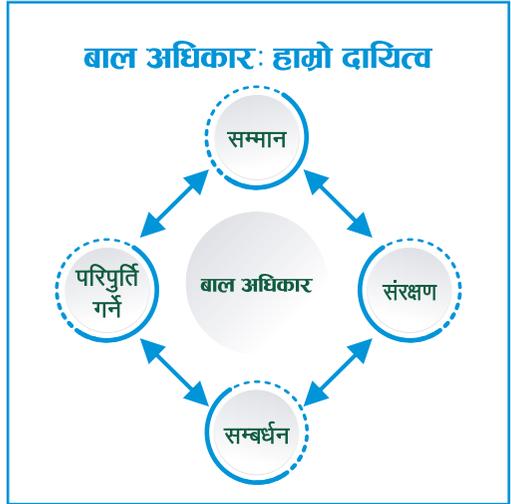
सं.रा.संघको बालअधिकार सम्बन्धि महासन्धि १९८९ अन्तर्गत जम्मा ५४ धारा रहेको जसमध्ये ४१ वटा धाराले बालअधिकार सम्बन्धि व्यवस्था गरेको पाइन्छ। बाल अधिकार सम्बन्धि महासन्धि १९८९ ले मुलभुत चार वटा आधारभुत अधिकार (बाँच्न पाउने अधिकार, संरक्षण पाउने अधिकार, विकास गर्न पाउने अधिकार र सहभागि हुन पाउने अधिकार) लाई सुनिश्चित गरेको छ।

हालसम्म बालअधिकार सम्बन्धि महासन्धिलाई अनुमोदन गर्ने विश्वका १९६ राष्ट्र पक्ष रहेका छन्। यसको पक्ष राष्ट्रले यस्को कार्यान्वयनको अवस्थाबारे नियमित प्रतिवेदन बुझाउनु पर्छ र त्यसमा छलफल पनि हुन्छ। यसको साथै **सशस्त्र संघर्षमा बालबालिकाको संलग्नता सम्बन्धि ऐच्छिक सन्धिपत्र २०००** रहेको छ जस्मा १८ बर्ष मुनिका सशस्त्र दलका सदस्यलाई संघर्षमा प्रत्यक्ष सहभागी नगराउने, यस ऐच्छिक सन्धिपत्रका विपरीत भर्ना भएकाहरूलाई निस्कृय पार्ने वा सेवा मुक्त गर्ने, उनीहरूको शारिरीक, मानसिक पुर्न प्राप्ती र सामाजिक पुर्नएकिकरणका लागि राज्यले उचित सहयोग पुऱ्याउने भन्ने व्यवस्था रहेको छ। त्यसैगरी **बालबालिकाको बेचबिखन, बाल देहव्यापार र बालबालिकाको अशिल्ल चित्रणसम्बन्धी ऐच्छिक सन्धिपत्र २०००** रहेको छ जस्मा बालबालिकाको बेचबिखन, बाल देहव्यापार र बालबालिकाको अशिल्ल चित्रणलाई प्रतिबन्ध लगाउनुका साथै यस कार्यलाई अपराधिक कार्य मानिने उल्लेख गरिएको छ।

राष्ट्रिय कानूनमा समेत बाल अधिकारका सम्बन्धमा विशेष व्यवस्था गरेको छ। जस अन्तर्गत **नेपालको संविधान, २०७२** ले बाल अधिकारका सम्बन्धमा विशेष व्यवस्था गरेको छ। जस्तै धारा ११ को उपधारा ४ मा नेपाल सरहदभित्र फेला परेको पितृत्वको ठेगान नभएको प्रत्येक नाबालक निजको बाबु वा आमा फेला नपरेसम्म वंशजका आधारमा नेपाली नागरिक ठहर्नेछ। त्यसैगरि संविधानको मौलिक हक अन्तर्गत धारा ३९ मा बालबालिकाको हक शीर्षकमा १० वटा उपधारामा बालबालिकाको विकास, संरक्षण, सहभागिता लगायतको हकको प्रत्याभूति गरिएको छ।

नेपाल सरकारले बाल अधिकार महासन्धि, १९८९ लाई अनुमोदन गरी पक्ष राष्ट्र भए पश्चात् बालबालिका सम्बन्धि ऐन, निर्माण गरि लागु भएको अवस्था छ। हाल **बालबालिका सम्बन्धि ऐन, २०७५** लागु भएको अवस्था छ। बालबालिकाको हकहितको संरक्षण तथा सम्बर्धन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न यस ऐन कोशे ढुगां रहेको छ।

यस ऐनमा जम्मा १० परिच्छेद तथा ८७ दफा रहेका छन् । ऐनको परिच्छेद-१ प्रारम्भिक, परिच्छेद-२ वालवालिकाको अधिकार सम्बन्धि व्यवस्था, परिच्छेद-३ अन्तर्गत बालवालिका प्रतिको दायित्व, परिच्छेद-४ मा वाल न्याय सम्बन्धि व्यवस्था, परिच्छेद-५ मा वालवालिकाको विशेष संरक्षण र पुर्नस्थापना, परिच्छेद-६ अन्तर्गत वाल अधिकार तथा वाल कल्याण सम्बन्धि संस्थागत व्यवस्था, परिच्छेद-७ अन्तर्गत वालवालिकाको अधिकार तथा निजप्रतिको दायित्वको संरक्षण र प्रचलन, परिच्छेद-८ मा

वालवालिका विरुद्धको कसुर, परिच्छेद-९ अन्तर्गत सजाय, क्षतिपुर्ति तथा मुद्दा हेर्ने अधिकारी र परिच्छेद-१० अन्तर्गत विविध व्यवस्थाबारे उल्लेख गरिएको छ ।

यसै गरि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा भइको व्यवस्थालाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका १ : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा बाल अधिकारका सम्बन्धमा भएका व्यवस्था

बाल अधिकार क्षेत्र	तह	दफा	व्यवस्था
बाल बचाउ	क) गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार (एकल)	दफा ११(२) (फ़) आधारभुत स्वास्थ्य तथा सरसफाई	१) आधारभुत स्वास्थ्य र सरसफाई तथा पोषण सम्बन्धि निति, कानुन, मापदण्ड, योजनाको तर्जुमा, कार्यन्वयन तथा नियमन २) आधारभुत स्वास्थ्य, प्रजनन स्वास्थ्य र पोषण सेवाको संचालन र प्रबर्द्धन
	ख) वडा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार	दफा १२ (२) (ग) बिकास कार्य	५) खोप सेवा कार्यक्रमको संचालन, ब्यवस्थापन तथा संचालन गर्ने । ६) पोषण कार्यक्रमको संचालन तथा समन्वय गर्ने ।

बाल
अधिकार क्षेत्र

तह

दफा

व्यवस्था

बाल संरक्षण

क) गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार (एकल)

दफा ११ (२)
(च) स्थानीय तथ्याँक र अभिलेख संकलन

२) जन्म, मृत्यु विवाह, सम्बन्ध बिच्छेद, बसाईसराई, दर्ता र पारिवारिक लगतको अभिलेख तथा पञ्जिकरण व्यवस्थापन

दफा ११ (२)
(त) जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ती र असशक्तहरूको व्यवस्थापन

५) सडक बालबालिका, अनाथ, असाहाय र अशक्त र मानसिक असन्तुन, भएका व्यक्तीहरूको पुर्नस्थापना केन्द्रको संचालन, व्यवस्थापन अनुगमन नियमन

बाल संरक्षण

ख) संघिय तथा प्रदेश कानूनको अधिनमा रहि गाँउपालिका र नगर पालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार

दफा ११(४)
(६) ब्यक्तीगत घटना, जन्म, मृत्यु, विवाह, र तथ्याँक

१) ब्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, वसाईसराई, सम्बन्ध बिच्छेद, र धर्मपुत्र र धर्मपुत्री) को दर्ता

ग) वडा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार

दफा १२ (२)
(ग) बिकास कार्य

३२) बालविवाह, बहुविवाह, लैंगिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन, जस्ता सामाजिक कुरिती र अन्धबिश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने ३६) सडक बालबालिकाको उद्धार र पुर्नस्थापनाको लागि लगत संकलन गर्ने

बाल
अधिकार क्षेत्र

तह

दफा

व्यवस्था

बाल संरक्षण

ग) वडा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार

दफा १२ (२) (ड) सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने

१९) संरक्षक प्रमाणित गर्ने तथा संस्थागत र ब्यक्तीगत संरक्षक सिफारिस गर्ने
३०) अशक्त, असाहय तथा अनाथको पालनपोषणको लागि सिफारिस गर्ने

न्यायिक कार्य

दफा ४७ (न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र)

१) न्यायिक समितिलाई देहायका बिवादको निरूपण गर्ने अधिकार हुनेछ
छ) नावालक छोरा छोरीलाई इज्जत आमद अनुसार खान लाउन वा शिक्षा दीक्षा नदिएको

दफा ४९ (न्याय सम्पादनको प्रक्रिया)

८) न्यायिक समितिले अधिकारक्षेत्र प्रयोग गर्दा पति पत्नी बिचको वा जेष्ठ नगारिकको संरक्षण सम्बन्धि बिवादमा पिडीत निजको नावालक सन्तान वा निजसंग आश्रित अन्य कुनै ब्यक्तीको हितको लागि सम्बन्धित पक्षलाई देहायको

अन्तिरिम संरक्षणात्मक आदेश समेत दिन सक्नेछ ।

- क) पिडीतलाई निज बसी आएको घरमा बसोवास गर्न दिन खान लाउन दिन, कुटपिट नगर्न तथा शिष्ट र सभ्य ब्यवहार गर्न
- ख) पिडीतलाई शारिरीक वा मानसिक चोट पुगेको भएमा उपचार गराउन
- ग) पिडीतलाई अलग रूपमा वसोवासको प्रबन्ध गर्नुपर्ने देखिएमा सोको ब्यवस्था गर्ने र त्यसरी अलग वस्दा निजको भरणपोषणको लागि उचित ब्यवस्थापन गर्न ।
- घ) पिडीतलाई गाली गलौज गर्ने, धम्की दिने वा असभ्य ब्यवहार गर्ने कार्य नगर्न नगराउन
- ड) पिडीतको हित र सुरक्षाको लागि अन्य आवश्यक र उपयुक्त कुरा गर्न वा गराउन

क) गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार (एकल)

११ (२) (ज) (आधारभुत र माध्यामिक शिक्षा)

१) प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा, आधारभुत शिक्षा, अभिभावक शिक्षा, अनौपाचारिक शिक्षा, खुल्ला तथा बैकल्पीक निरन्तर सिकाई, सामुदायिक सिकाई र विशेष शिक्षा सम्बन्धि निति, कानुन,

मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यन्वयन, अनुगमन, मुल्यांकन र नियमन

- २) सामुदायिक संस्थागत, गुठी र सहकारी बिद्यालय स्थापना, अनुमति, संचालन, ब्यवस्थापन तथा नियमन
- ३) प्राबिधिक शिक्षा तथा ब्यवसायिक तालीमको योजना तर्जुमा, संचालन अनुमति, अनुगमन, मुल्यांकन र नियमन
- ४) मातृभाषामा शिक्षा दिने बिद्यालयको अनुमति, अनुगमन तथा नियमन
- ५) गाभिएका वा बन्द गरिएका बिद्यालयहरूको सम्पति ब्यवस्थापन
- ६) गाँउ तथा नगर शिक्षा समिति गठन तथा ब्यवस्थापन
- ७) बिद्यालय ब्यवस्थापन समिति गठन तथा ब्यवस्थापन
- ८) बिद्यालयको नामाकरण
- ९) सामुदायिक बिद्यालयको जग्गाको स्वामित्व, सम्पतिको अभिलेख संरक्षण तथा ब्यवस्थापन
- १०) बिद्यालयको गुणस्तर अभिवृद्धी तथा पाठ्य सामाग्रीको बितरण
- ११) सामुदायिक बिद्यालय शिक्षक तथा कर्मचारीको दरवन्दि मिलान
- १२) बिद्यालयको नक्सौकन, अनुमति, स्विकृती, समायोजन तथा नियमन
- १३) सामुदायिक बिद्यालयको शैक्षिक पुर्बाधार निर्माण, मर्मत सम्भार संचालन र ब्यवस्थापन
- १४) आधारभुत तहको परिक्षा संचालन, अनुगमन तथा ब्यवस्थापन
- १५) बिद्यार्थि सिकाई उपलब्धीको परिक्षण र ब्यवस्थापन
- १६) निशुल्क शिक्षा, बिद्यार्थि प्रोत्साहन तथा छात्रबृत्तिको ब्यवस्थापन
- १७) ट्युसन शिक्षा, कोचिङ्ग जस्ता बिद्यालय बाहिर हुने अध्यापन सेवाको अनुमति तथा नियमन
- १८) स्थानीयस्तरको शैक्षिक ज्ञान, सीप, र प्रबिधिको संरक्षण, प्रबर्द्धन र स्तरिकरण
- १९) स्थानीय पुस्तकालय र वाचनालय संचालन तथा ब्यवस्थापन
- २०) माध्यामिक तहसम्मको शैक्षिक कार्यक्रमको समन्वय र नियमन
- २१) सामुदायिक बिद्यालयलाई दिने अनुदान तथा सो को बजेट ब्यवस्थापन, बिद्यालयको आय ब्ययको लेखा, अनुशासन कायम, अनुगमन र नियमन
- २२) शिक्षण सिकाई, शिक्षक र कर्मचारीको तालीम तथा क्षमता बिकास
- २३) आन्तरिक शैक्षिक क्रियाकलापको संचालन

बाल
अधिकार क्षेत्र

तह

दफा

व्यवस्था

बाल विकास

वडा
समितिको
काम
कर्तव्य र
अधिकार

१२(२)(ग)
बिकास कार्य

- १) बाल उद्यानको व्यवस्था गर्ने
- २) अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम , शिशु स्याहार तथा प्रारम्भिक बाल बिकास केन्द्र संचालन र व्यवस्थापन गर्ने
- ३) पुस्तकालय, वाचानालय,सामुदायिक

सिकाई केन्द्र, बालक्लव तथा बालक्लवको संचालन र व्यवस्थापन गर्ने

१९) वडा भित्र खेलकुद पुर्वाधारको बिकास गर्ने

२०) अन्तर बिद्यालय तथा क्लव मार्फत खेलकुद कार्यक्रमको संचालन गर्ने र गराउने

२९) वडालाई बालमैत्री बनाउने

३०) वडाभित्र आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपागता भएका ब्यक्ती, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धि काम गर्ने

४०) प्राङ्गारिक कृषी, सुरक्षित मातृत्व, बिद्यार्थि भर्ना, पुर्ण खोप, खुला दिशामुक्त सरसफाई बातावरणमैत्री तथा बालमैत्री शासनजस्ता प्रबर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने र गराउने

१२(२)(ङ)
सिफारिस तथा
प्रमाणित गर्ने

२७) आधारभुत बिद्यालय खोल्न
सिफारिस गर्ने

२८) बिद्यालयको कक्षा थप गर्न
सिफारिस गर्ने

२९) बिद्यालय ठाँउसारी गर्न सिफारिस
गर्ने

बाल सहभागिता

२४ (योजना
बनाई
कार्यान्वयन गर्ने)

- २) योजना बनाउदा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारको निति, लक्ष्य, उदेश्य,समय सिमा र प्रक्रियासँग अनुकूल

हुने गरि बालमैत्री जस्ता अन्तर सम्बन्धित बिषयलाई ध्यान दिनुपर्नेछ ।

३) योजना बनाउदा देहायका बिषयलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।

च) महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने ।

५) गाँउपालिका तथा नगरपालिकाले योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा बालबालिका लगायतका सरोकारवालाहरूको अधिकतम सहभागीतामा गर्नुपर्नेछ ।

बाल, छिटो विवाह र जबरजस्ती विवाह न्युनिकरण परियोजना जानकारी

यस परियोजना प्लान इन्टरनेशनल नेपालको आर्थिक सहयोग र मानव अधिकार तथा वातावरण विकास केन्द्र (हुरेन्डेक) द्वारा कालिकोट जिल्लाको ३ पालिका (नरहरिनाथ गाउँपालिका, शान्ति त्रिबेणी गाउँपालिका र रास्कोट नगरपालिका) मा सञ्चालन भइरहेको छ। कार्यक्रमको अवधि जुलाई २०२० देखि नोभेम्बर २०२४ सम्म रहेको छ। यस परियोजनाको मुख्य उद्देश्य बाल, छिटो विवाह र जबरजस्ती विवाह न्युनिकरणका लागि किशोर किशोरी तथा युवा अफ्र बिशेष गरि केटीहरू र महिलाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरि सामुहिक कार्यद्वारा योजनाबद्ध परिवर्तन गर्नु हो जस्का लागि निम्न कुरामा जोड दिईनेछ।

- महिनावारी भनेको के हो ? यसको चक्र, मुख्य भुमिका, महिलाहरूमा हुने समस्या तथा खानपानमा ध्यान दिने कुराहरूमा जानकारी प्रदान गर्ने।
- किशोर किशोरीमा हुने शारिरीक परिवर्तन तथा सुरक्षित मातृत्व शिशु गर्भपतन र परिवार नियोजनका अस्थायी तथा स्थायी साधनहरूको बारेमा जानकारी लिई जिवन सुरक्षित राख्नुको साथै भेदभाव, बेचबिखन, यौन शोषण र हिंसाबारे जानकारी गराउने।
- बाल, छिटो बिबाह र जबरजस्ती विवाहका अवस्था तथा पारिवारिक रूपमा भोग्नु परेको समस्या र जिम्मेवारीको बारेमा छलफल गराउदै कानुनी रूपमा भए गरेका क्रियाकलापमा जानकारी लिई कुप्रथाको उन्मुलन गर्न सचेत गराउने।
- यौन प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारबारे कानुनी प्राबधानबारे जानकारी गराउने।
- बालश्रम, घरेलु हिंसा र बालबालिका माथी हुने सम्पूर्ण खालका हिंसा, शोषण तथा विभेद मुक्त भई बाच्नेबारे जानकारी गराउने।

यस परियोजना सञ्चालन पश्चात तपशिलका उपलब्धीहरू अपेक्षा गरिएका छन्।

- महिनावारी भनेको के हो, महिनावारी चक्र, मुख्य भुमिका, महिलाहरूमा हुने समस्या तथा खानपानमा ध्यान दिई छाउपडी प्रथालाई अन्त्य गरी महिलाहरूको जिवन सुरक्षित साथ घर भित्र बसेको पाइनेछ।
- किशोर किशोरीमा हुने शारिरीक परिवर्तन तथा सुरक्षित मातृत्व शिशु गर्भपतन र परिवार नियोजनका अस्थायी तथा स्थायी साधनहरूको बारेमा जानकारी लिई जिवन सुरक्षित राख्नुको साथै भेदभाव, बेचबिखन, यौन शोषण र हिंसाबाट मुक्त भई समानताको अनुभुति लिइएको पाइनेछ।
- बाल, छिटो बिबाह र जबरजस्ती बिबाहका अवस्था तथा पारिवारिक रूपमा भोग्नु परेको समस्या र जिम्मेवारीको बारेमा छलफल गराउदै कानुनी रूपमा भए गरेका क्रियाकलापमा जानकारी लिई कुप्रथाको उन्मुलन गरी बाल विवाह र जबरजस्ती

विवाहबाटमुक्त भई शिक्षित, रोजगारी, व्यापार व्यवसायिक काममा सक्षम भएको पाइनेछ ।

- यौन प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारका कानुनी प्राबधानबारे जानकारी लिई सोही अनुसार आफ्नो भविष्यको योजना बनाउन सक्नेछन् ।
- बालश्रम, घरेलु हिंसा र बालबालिकामाथि हुने सम्पूर्ण खालका हिंसा, शोषण तथा विभेद मुक्त जिवन बाच्नको साथै उचित शिक्षा र स्वास्थ्यमा पहुच भई नेतृत्व विकास भएको पाइनेछ ।

यस परियोजनाका अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न तपसिल बमोजिमको क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिने छ ।

- COC व्यवस्थापन समिति गठन तथा नियमित बैठक सञ्चालन ।
- अतिरिक्त क्रियाकलापहरू जस्तै : ड्रोइङ्ग प्रतिस्पर्धा, भलिबल प्रतियोगिता र हाजिरी जवाफ कार्यक्रम सञ्चालन ।
- COC सहभागीहरूलाई दौतरी शिक्षा सम्बन्धी तालिम ।
- युवा संजाललाई SRHR/CEFM सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन ।
- COC समुहको पहलमा अन्तरक्रिया, न्याली, संवाद, र सडक नाटक सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन ।
- SRHR का हानिकारक विवेदकारी सामाजिक मुल्य मान्यताहरू तथा बाधकहरू न्यूनिकरण सम्बन्धी परिवर्तनका संबाहकका व्यवस्थापन समिति, सामाजिक र धार्मिक अगुवाहरूलाई अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन ।
- यौन प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारमा किशोर किशोरीहरूलाई ज्ञान तथा चेतना अभिवृद्धि सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सहजिकरण
- यौन प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार सम्बन्धी धार्मिक तथा सामाजिक अगुवाहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन ।
- COC समुहको लागी ज्ञान तथा चेतना अभिवृद्धी सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन ।
- सहकारी व्यवस्थापन सम्बन्धी ३ दिने तालिम सञ्चालन ।
- सहकारी समुह व्यवस्थापनका लागी १ दिने तालिम सञ्चालन ।
- सहकारीमा किशोरी सदस्यता आबद्धता कार्यक्रममा सहजिकरण ।
- COC समुहका लागी लगानी तथा निर्णय प्रक्रिया क्षमतामा सशक्तिकरणका लागी प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन ।

बालिका तथा युवा सशक्तिकरण परियोजना

प्लान इन्टरनेशनल नेपालको आर्थिक सहयोग र मानव अधिकार तथा वातावरण विकास केन्द्र (हुरेन्डेक) कालिकोटद्वारा सञ्चालित यस परियोजना कालिकोट जिल्लाको ३ पालिका (नरहरिनाथ गाउँपालिका, शान्तित्रिबेणी गाउँपालिका र रास्कोट नगरपालिका) मा सञ्चालित रहेको छ। यस परियोजनाको अवधि जुलाई २०१९ देखि जुन २०२२ सम्म रहेको छ। यस परियोजनाको मुख्य उद्देश्य बालिका तथा युवा सशक्तिकरण मार्फत बाल, छिटो विवाह र जर्बजस्ती विवाह लैंगिक हिंसा छाउपडी प्रथा, चेलिबेटी बेचबिखन दाइजो प्रथा उन्मुलन गर्नु हो। यस परियोजनाको उद्देश्यलाई बुदाँगँत रूपमा निम्नानुसार रहेको छ।

- किशोरी युवा महिलाहरूलाई लैङ्गिक असमानताबारे जानकारी गराउनु।
- स्थानीय स्तरमा बाल सहभागिताको पहुँच वढाउनु।
- स्वास्थ्यचौकीमा किशोरीमैत्री सेवाको छुट्टै परामर्श सेवा दिलाउनु।
- अर्न्तपुस्ता संवाद मार्फत बालबालिका र अभिभावकहरूमा परम्परागत संस्कार र संस्कृतिमा परिमार्जित तथा क्षमता विकास गरी नेतृत्व विकासमा पहुँच पर्याउनु।
- किशोर किशोरीलाई SRHR सम्बन्धी राम्रो ज्ञान उपलब्ध गरि बाल, छिटो बिबाह र जबरजस्ती बिबाह न्युनिकरणमा अग्रसर हुनेछन्।
- यौन प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारमा किशोर र किशोरीहरूलाई ज्ञान उपलब्ध गराई समाजमा घट्ने घटनालाई रोक लगाउने।
- किशोर किशोरी तथा युवा महिलाहरूलाई नेतृत्व विकास गरी निर्णायक क्षमता प्रक्रियामा युवाहरूको पहुँचलाई सुनिश्चित गर्नु।
- किशोर किशोरी तथा युवा महिलाहरूलाई शिक्षा, स्वास्थ्य, नेतृत्व क्षमता तथा सामाजिक सुरक्षा, रोजगारी, साहित्य, संस्कृति, खेलकुद, तथा मनोरञ्जनात्मक कार्यमा अग्रसर गराई दुर्व्यसन, अपराध र हिंसा जस्ता संलग्न क्षेत्रहरूमा नियन्त्रण गरि सशक्तिकरण एवं पैरवीको माध्यमद्वारा समाज रूपान्तरण गरि सभ्य र समतामुलक समाज निर्माणमा जोड दिनु।

यस परियोजना सञ्चालन पश्चात तपशिलका उपलब्धीहरू प्राप्त हुने अपेक्षा गरिएको छ।

- समाजमा छोरा र छोरीमा भेदभाव नभई समानता र समानतामुलक समाज निर्माण भएको हुनेछ।
- स्थानीयस्तरमा बालबालिका तथा युवाहरूको सहभागिताको पहुँचमा विकास हुनेछ।
- अर्न्तपुस्ता संवाद मार्फत बालबालिका र अभिभावकहरूमा परम्परागत संस्कार र संस्कृतिमा परिमार्जित भई नयाँ सोचको विकास गरी सभ्य समाज र असल व्यक्तिको रूपमा पाइनेछ।

- किशोर किशोरीलाई SRHR सम्बन्धी राम्रो ज्ञान उपलब्ध गरि बाल, छिटो विवाह जबरजस्ती विवाहन्युनिकरणमा अग्रसर हुनेछन्।
- यौन प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारमा किशोर र किशोरीहरूलाई ज्ञान उपलब्ध गराई समाजमा घट्ने बालविवाह, छाउपडी प्रथा दाइजो प्रथा र गर्भपतनका कारण पर्ने स्वास्थ्यमा पर्ने समस्याहरू न्युनिकरण भएको हुनेछ।
- किशोर किशोरी तथा युवा महिलाहरूलाई नेतृत्व विकास गरी निर्णायक क्षमता प्रक्रियामा युवाहरूको पहुँचलाई सुनिश्चित गर्न।
- किशोर किशोरी तथा युवा महिलाहरूलाई स्थानीयस्तरमा हरेक विकास निर्माण योजना तर्जुमा पहुँच पुर्याउनका लागि नेतृत्व विकास गरि निर्णायक क्षमता प्रक्रियामा युवाहरू अग्रसर हुनेछन्।

कार्यक्रमले अपेक्षा गरेका उपलब्धीहरू प्राप्त गर्न निम्न मुख्य क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिने छ।

- किशोरी युवा महिलाहरूलाई लैङ्गिक असमानताबारे जानकारी गराउनु।
- स्थानीयस्तरमा बाल सहभागिताको पहुँच वढाउनु।
- स्वास्थ्य चौकीमा किशोरीमैत्री सेवाको छुट्टै परामर्श सेवा दिलाउनु।
- अर्न्तपुस्ता संवाद मार्फत बालबालिका र अभिभावकहरूमा परम्परागत संस्कार र संस्कृतिमा परिमार्जित तथा क्षमता विकास गरी नेतृत्व विकासमा पहुँच पुर्याउनु।
- किशोर किशोरीलाई SRHR सम्बन्धी राम्रो ज्ञान उपलब्ध गरि बाल विवाह, छिटो विवाह जबरजस्ती विवाह न्युनिकरणमा अग्रसर हुनेछन्।
- यौन प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारमा किशोर र किशोरीहरूलाई ज्ञान उपलब्ध गराई समाजमा घट्ने घटनालाई रोक लगाउने।
- किशोर किशोरी तथा युवा महिलाहरूलाई नेतृत्व विकास गरी निर्णायक क्षमता प्रक्रियामा युवाहरूको पहुँचलाई सुनिश्चित गर्नु।
- किशोर किशोरी तथा युवा महिलाहरूलाई शिक्षा, स्वास्थ्य, नेतृत्व क्षमता तथा सामाजिक सुरक्षा, रोजगारी, साहित्य, संस्कृति, खेलकुद, तथा मनोरन्जनात्मक कार्यमा अग्रसर गराई दुर्व्यसन, अपराध र हिंसा जस्ता संलग्न क्षेत्रहरूमा नियन्त्रण गरि सशक्तिकरण एवं पैरवीको माध्यमद्वारा समाज रूपान्तरण गरि सभ्य र समतामुलक समाज निर्माणमा जोड दिनु।

कार्यक्रम भलक

२०७८ वार्षिक क्यालेण्डर

वि.सं. २०७८ वैशाख (Apr./May 2021)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
			द्वितीया १ 14	तृतीया २ 15	चतुर्थी ३ 16	पंचमी ४ 17
शुक्र ५ 18	शनि ६ 19	रविवारी ७ 20	सोम ८ 21	मंगळ ९ 22	बुध १० 23	द्वितीया ११ 24
रविवारी १२ 25	सोम १३ 26	मंगळ १४ 27	बुध १५ 28	द्वितीया १६ 29	तृतीया १७ 30	चतुर्थी १८ MAY 1
शुक्र १९ 2	शनि २० 3	रविवारी २१ 4	सोम २२ 5	मंगळ २३ 6	बुध २४ 7	द्वितीया २५ 8
रविवारी २६ 9	सोम २७ 10	मंगळ २८ 11	बुध २९ 12	द्वितीया ३० 13	तृतीया ३१ 14	

१ जाने: नव वर्ष ७ जाने: चैते दसै ८ जाने: राम नवमी, ११ जाने: लोकनरज दिवस, १८ जाने: विजय नवदश दिवस
२८: भाग्यतिथि औंसी (आमचो वृष मेरेन दिन)

वि.सं. २०७८ जेठ (May/June 2021)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
शुक्र ३० 13	शनि ३१ 14					शुक्र १ 15
शुक्र २ 16	शनि ३ 17	रविवारी ४ 18	सोम ५ 19	मंगळ ६ 20	बुध ७ 21	द्वितीया ८ 22
रविवारी ९ 23	सोम १० 24	मंगळ ११ 25	बुध १२ 26	द्वितीया १३ 27	तृतीया १४ 28	चतुर्थी १५ 29
शुक्र १६ 30	शनि १७ 31	रविवारी १८ JUN 1	सोम १९ 2	मंगळ २० 3	बुध २१ 4	द्वितीया २२ 5
रविवारी २३ 6	सोम २४ 7	मंगळ २५ 8	बुध २६ 9	द्वितीया २७ 10	तृतीया २८ 11	चतुर्थी २९ 12

१३ जाने: बुद्ध जयन्ती ३० जेठ १५ जाने: अखंडविद्ये मातादेवी दिवस, १५ जाने: जगज्जन दिवस
२५ जाने: आदिपति जेठश्राव तथा शुभश्राव संवत्सृत चादिपति दिवस

वि.सं. २०७८ असार (June/July 2021)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
		पंचमी १ 15	शुक्र २ 16	शनि ३ 17	रविवारी ४ 18	सोम ५ 19
द्वितीया ६ 20	तृतीया ७ 21	चतुर्थी ८ 22	पंचमी ९ 23	शुक्र १० 24	शनि ११ 25	द्वितीया १२ 26
शुक्र १३ 27	शनि १४ 28	रविवारी १५ 29	सोम १६ 30	मंगळ १७ JUL 1	बुध १८ 2	द्वितीया १९ 3
रविवारी २० 4	सोम २१ 5	मंगळ २२ 6	बुध २३ 7	द्वितीया २४ 8	तृतीया २५ 9	चतुर्थी २६ 10
पंचमी २७ 11	शुक्र २८ 12	शनि २९ 13	रविवारी ३० 14	सोम ३१ 15		

१५ जाने: दही चिखर सारो दिव. २२ जाने: भावु जयन्ती

वि.सं. २०७८ साउन (July/August 2021)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
शनि ३१ 15	रविवारी ३२ 16				शनि १ 16	सोम २ 17
शनि ३ 18	रविवारी ४ 19	शुक्र ५ 20	शनि ६ 21	रविवारी ७ 22	सोम ८ 23	द्वितीया ९ 24
शुक्र १० 25	शनि ११ 26	रविवारी १२ 27	सोम १३ 28	मंगळ १४ 29	बुध १५ 30	द्वितीया १६ 31
शुक्र १७ AUG 1	शनि १८ 2	रविवारी १९ 3	सोम २० 4	मंगळ २१ 5	बुध २२ 6	द्वितीया २३ 7
शुक्र २४ 8	शनि २५ 9	रविवारी २६ 10	सोम २७ 11	मंगळ २८ 12	बुध २९ 13	द्वितीया ३० 14

१ जाने: गुरु पूर्णिमा, २२ जाने: भाज पंचमी, १६ जाने: दुर्गेष्टक स्थापना दिवस

वि.सं. २०७८ भाद्र (August/Sept. 2021)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
		द्वितीया १ 17	तृतीया २ 18	चतुर्थी ३ 19	पंचमी ४ 20	शुक्र ५ 21
शुक्र ६ 22	शनि ७ 23	रविवारी ८ 24	सोम ९ 25	मंगळ १० 26	बुध ११ 27	द्वितीया १२ 28
शुक्र १३ 29	शनि १४ 30	रविवारी १५ 31	सोम १६ SEP 1	मंगळ १७ 2	बुध १८ 3	द्वितीया १९ 4
रविवारी २० 5	सोम २१ 6	मंगळ २२ 7	बुध २३ 8	द्वितीया २४ 9	तृतीया २५ 10	चतुर्थी २६ 11
शुक्र २७ 12	शनि २८ 13	रविवारी २९ 14	सोम ३० 15	मंगळ ३१ 16		

६ जाने: शिवरात्री १३ जाने: अर्धश्राव १५ जाने: अर्धश्राव १६ जाने: अर्धश्राव १७ जाने: अर्धश्राव १८ जाने: अर्धश्राव १९ जाने: अर्धश्राव २० जाने: अर्धश्राव २१ जाने: अर्धश्राव २२ जाने: अर्धश्राव २३ जाने: अर्धश्राव २४ जाने: अर्धश्राव २५ जाने: अर्धश्राव २६ जाने: अर्धश्राव २७ जाने: अर्धश्राव २८ जाने: अर्धश्राव २९ जाने: अर्धश्राव ३० जाने: अर्धश्राव ३१ जाने: अर्धश्राव

वि.सं. २०७८ असोज (Sep./October 2021)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
द्वितीया ३१ 17					शुक्र १ 17	शनि २ 18
शुक्र ३ 19	शनि ४ 20	रविवारी ५ 21	सोम ६ 22	मंगळ ७ 23	बुध ८ 24	द्वितीया ९ 25
शुक्र १० 26	शनि ११ 27	रविवारी १२ 28	सोम १३ 29	मंगळ १४ 30	बुध १५ OCT 1	द्वितीया १६ 2
द्वितीया १७ 3	तृतीया १८ 4	चतुर्थी १९ 5	पंचमी २० 6	शुक्र २१ 7	शनि २२ 8	रविवारी २३ 9
शुक्र २४ 10	शनि २५ 11	रविवारी २६ 12	सोम २७ 13	मंगळ २८ 14	बुध २९ 15	द्वितीया ३० 16

१ जाने: विजयनवमी १३ जाने: अर्धश्राव १५ जाने: अर्धश्राव १६ जाने: अर्धश्राव १७ जाने: अर्धश्राव १८ जाने: अर्धश्राव १९ जाने: अर्धश्राव २० जाने: अर्धश्राव २१ जाने: अर्धश्राव २२ जाने: अर्धश्राव २३ जाने: अर्धश्राव २४ जाने: अर्धश्राव २५ जाने: अर्धश्राव २६ जाने: अर्धश्राव २७ जाने: अर्धश्राव २८ जाने: अर्धश्राव २९ जाने: अर्धश्राव ३० जाने: अर्धश्राव

२०७८ वार्षिक क्यालेण्डर

वि.सं. २०७८ कार्तिक (October/Nov. 2021)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
	१	२	३	४	५	६
७	८	९	१०	११	१२	१३
१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७
२८	२९	३०				

१७ गते: कागद दिवस/ कुम्भार दिवस, १८ गते: लक्ष्मी पूजा, १९ गते: जाई/जोम/कर:पुजा/लेपाल जगत प्रारम्भ
 २० गते: आई टीका, २१ गते: विवाह दिवस, २४ गते: ४४ वर्ष
 २५ गते: फागुजलद जयन्ती (सम्बन्धित धर्मातिवारीको लागि मात्र), २६ गते: त्रिभेदानी प्रकाशनी

वि.सं. २०७८ मंसिर (Nov./December 2021)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THU)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
			१	२	३	४
५	६	७	८	९	१०	११
१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
२६	२७	२८	२९	३०		

३ गते: गुल्जु लजक जयन्ती (विश्व धर्मातिवारीको लागि मात्र)
 १७ गते: अलसन्धिपुत्र आशुप दिवस (आशुपुत्र मधुका कर्णवीरको लागि मात्र), २२ गते: विवाह पञ्चमी

वि.सं. २०७८ पौष (Dec.2021/Jan.2022)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
				१	२	३
४	५	६	७	८	९	१०
११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
२५	२६	२७	२८	२९	३०	

४ गते: शोभेरी वर्ष (सम्बन्धित धर्मातिवारीको लागि मात्र)/पावन पूर्णिमा, १५ गते: नवम्बेवार (सम्बन्धित धर्मातिवारीको लागि मात्र)
 १७ गते: क्रिस्मन्त ३ (इन्द्राई धर्मातिवारीको लागि मात्र), २६ गते: शनिपुत्र दिवस

वि.सं. २०७८ माघ (Jan./Feb. 2022)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
						१
२	३	४	५	६	७	८
९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९

१ गते: माघे संक्रान्ति, ३ गते: श्री चामुण्डाजी जयन्तिका, १६ गते: शनिपुत्र दिवस
 १९ गते: सोमवार लक्ष्मीपुत्र (सम्बन्धित धर्मातिवारीको लागि मात्र), २३ गते: दशरथ पञ्चमी (विश्वका संस्थाका लागि बिदा)

वि.सं. २०७८ फागुन (Feb./March 2022)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
	१	२	३	४	५	६
७	८	९	१०	११	१२	१३
१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७
२८	२९	३०				

४ गते: श्री चामुण्डाजी जयन्तिका, ७ गते: शनिपुत्र दिवस, १६ गते: महाशिवरात्री/लेपाली सेना दिवस
 १९ गते: ज्योत्सो लक्ष्मीपुत्र (सम्बन्धित धर्मातिवारीको लागि मात्र), २४ गते: अलसन्धिपुत्र दिवस

वि.सं. २०७८ चैत्र (Mar./April 2022)

आइत (SUN)	सोम (MON)	मंगल (TUE)	बुध (WED)	बिही (THUR)	शुक्र (FRI)	शनि (SAT)
			१	२	३	४
५	६	७	८	९	१०	११
१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
२६	२७	२८	२९	३०		

३ गते: फागु पूर्णिमा (हिमाली/पहाडी जिल्ला लगायतका ३६ जिल्लाका बिदा), २६ गते: चैत दशै, २७ गते: राम जयन्ती
 ४ गते: फागु पूर्णिमा (लगायती विभिन्न जिल्लाका बिदा), १८ गते: सोमवार (काठमाडौं उपत्यकाका मात्र)

Designed By: IKIGAI TECHNOLOGY

मानव अधिकार तथा वातावरण विकास केन्द्र (हुरेन्डेक) नेपाल

खाँडाचक्र नगरपालिका - १ कालिकोट, ०८७-४४०१५२

प्रदेश कार्यालय: सुर्खेत ०८३-५२५७३६ सम्पर्क कार्यालय: काठमाण्डौं ०१-५१०४७९६
 info@hurendec.org.np | hurendec@gmail.com | www.hurendec.org.np

प्रकाशक: हुरेन्डेक नेपाल, कालिकोट

सहयोग: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल,

सल्लाहकार: जजराज शाही, लेखन तथा सम्पादन: भरत मणि सुवेदी, लेखन सहयोगी: शिव शंकर उपाध्याय

